

In hèrtz von holtz

Si è tenuto a Luserna, dal 6 all'11 settembre, la prima edizione del simposio "In hèrtz von holtz" che ha portato alla creazione di tre sculture legate ad altrettante leggende cimbre.

In earst von mânat soinda gest da in lânt drai snitzlar zo macha skultûrn vor 'z staigele "Nâ in tritt von Sambinêlo" ziagantese auz von an groazan tôkko lèrch nidargevàllt peng in birbl Vaia.

Ummandar iz dar Alessandro Pretto vo Pedescala; dar hatt âgeheft 'z djar 2013 zo snitzla sealn un gaistarn von gebillt un dena izzar pasàrt zo macha meararne mânnen un baibar, hèrta zoagante an tiavan beata. Atz Lusérn hattar gemacht in Jakl Hoal: sichar dar letzarste un znichtarste gaist von stòrdje vo Lusérn.

Dena izta di Mariella Martinelli vodar Plaif, si hatt geholtz auzolega vil feròine ka Tria un in Valsugânatal un iz gânt ummar pa Beeschlânt un in auzlânt o zo snitzla. Pittnan zöll hattze gemacht di Trut: daz schümme baibe pittnar duppln seal boda, padar nacht, iz gânt ummar zo tutschla 'z pluat in laüt.

'Z izta o gest dar Corrado Clerici boda khint vodar provintz vo Udine, oltre ke pittn holtz izzar guat zo arbata pittn snea un pittn ais o machante schümmane skultûrn. Dar hatt gemacht arbatn in mearar baz 120 simposi ummar pa bêlt. Dar hatt auzgezoget von holtz di Frau Pèrtega, 'z baibe vodar gekhennarste stòrdja vo Lusérn boda kontàrt vo bo 'z rivanda di khindar.

Disar prodjèkht von Kulturinstitut bart khemmen ripropónart 'z djar boda khint o, prengate in lânt a naüga khunst, an okasióng zo macha khennen disa arbat un an modo zo halta schümme ünarnar staigela hèrta pitt naüng skultûrn un tabèln.

Giada von Galèn

Loavan!

Domenica 11 settembre si è tenuta a Luserna la seconda edizione del "Zimbar Loaf", una gara di trail che ha portato nel nostro paese molti corridori che hanno potuto scegliere tra più percorsi con lunghezze e difficoltà diverse, per godersi i magnifici paesaggi intorno a Luserna.

Dòpo in groaz successo vo vert, haür o izta khent organizàrt dar "Zimbar Loaf", a gara vo gelóava in di beldar uminùm ünarnar lânt. Da zboate editzióng vo disar schümme manifestazióng izzese gehaltet an sunta pasàrt, atz uleve von setémbre, un hatt gesek nemmen toal vil apasionàrate von gântz Beeschlânt. Zoa azta hâm gemak nemmen toal alle di laüt boda hâm geböllt, soinda khent gemacht drai percorsi. Dar earst und lengarste (47 km) hatt gehocht "Lusérnar Zimbar Bill Trail" un hatt gemocht khemmen gerift in nèt mearar baz zen urn. 'Z soinda o gest dar "Lusérnar Zimbar Loaf Trail", lâng 27 km, un dar "Lusérnar Loaf von Famildje" gemacht vor famildje un khindar odar vor laüt boda hâm geböllt nemmen toal ena zo macha di groazan khearn boma hatt gemacht mearar fadige baz vor dise 8 km. Daz schümme bèttar hatt sichar geholtz auz zo macha khemmen an schümman tage vor di loavar un vor di lusérnar boda hâm gesek vo nâmp disa schümme manifestazióng. An groazan vorgèllz Gott mochtmen o khön dar "Pro Loco - Vor 'z Lânt" vo Lusérn un in vil volontàrdje boda soinn gest in gântz tage ummar pa beldar zo stiana nâ in loavar.

Bar speràrn sichar alle ke dar "Zimbar Loaf" bart khemmen a traditzióng vor ünarnar lânt, asó azta hèrta mearar laüt mang seng bi schümme 'z izta Lusérn un soi lântschaft.

An gruaz, Samuel Pedrazza

L'uso letterario di una lingua ne aumenta il prestigio tra i parlanti, ne amplia in modo significativo il vocabolario, arricchisce e ravviva la tradizione narrativa con nuovi racconti e, naturalmente, sostiene e promuove la lingua, tanto più se si tratta di una lingua di minoranza come la nostra; questo il valore del concorso letterario Tönle Bintarn, ideato nel 2011 dall'Istituto Cimbrio.

Machan schraim di laüt azpe biar, machanse gebénen zo tünanz schraibante lengarne tèkste vo stòrdje un gedicht boda ren vo sachandarn boda in d'ünarnar zung saitma nèt gebónt auz z'ziaga un machan o vorstian bida iz gemacht da ünarnar zung un bia di börtar pintnse panàndar: allz ditza iz sichar khent getânt in di zen editzióng von Gebinn Tönle Bintarn.

In allz soinda khent inngètt 187 tèkste: 63 vo Lusérn, 41 von Simm Kamòundar, 52 von Draitz Kamòundar un àndre 31 arbatn soinn gerift von schualn vodar Hoachebene un von Laimteldar.

Dar Gebinn iz khent augilekk von Kulturinstitut Lusérn 'z djar 2010 zoa zo untarstütza da zimbar zung, nèt lai vo Lusérn ma von Simm un Draitz Kamòundar o, un iz khent gihoazt "Tönle Bintarn" zoa zo gedénkha ummaz von pestn püachar von schraibar vo Slege Mario Rigoni Stern boda, in ditza puach, redet vodar alt zimbar zung un vodar hoachebene biane djar vorda daz Groaz Kriage bart bèksln allz.

Vo hèrta dar prais, vor berda gebinnt, iz *da goldane lint*, a puam boda hatt hèrta gehatt bèrt, nèt lai in da zimbar kultur ma in vil àndre kultûrn o: untar soine raisar hattma auzgemacht bichtege sachandarn un untar disan puam hâmda hèrta gevuntet herbege di guatn sealn.

Azzarz nonet hatt getânt, soinda no zboa bochan zo maga nemmen toal atn prais 2022, di tèkste mochan rivan in Kulturinstitut Lusérn vorda auz iz dar vraità 30 von herbestmânat.

E.v.K.

Eletto all'unanimità dalla Conferenza dei Sindaci di Luserna, Lavarone e Folgaria, Isacco Corradi è il nuovo Presidente della Magnifica Comunità degli Altipiani Cimbri.

An naüng Vorsìtzar vor in Toalkamòu

Pittn gesétz n. 3 von 16 von prachant von djar 2006 izta khent augilekk dar Toalkamòu vodar Zimbar Hoachebene, a toalkamòu boda pintet Lusérn, Lavròu un Folgràit, drai lentar vo pèrge, drai lentar boda hâm gehatt un boda no hâm haüt zo tage opp un zua da gelâchege birtschaft, lentar boda arbatn vil pittn turismo un boda soinn o gipuntet vo soinar stòrdja umbrómm, in an stroach, da ünarnar Zimbarzung iz khent geredet attà gântz hoachebene. Vor allz ditza iz bichte arbatn pittnândar, zoa zo maga vürtrang arbatn un prodjèkhte boda mang helvan alln un arbatn pittnândar billtz nèt muanen vorliarn daz schümme boda aniaglaz hatt ma untarstützanzoe zoa zo maga tünan hèrta pezzar un mearar. 'Zsoina hèrta mearar gepuntet, atz 19 von snittmânat, izzese gevuntet di Konferéntz von pürgarmaistar vo Lusérn, Lavròu

un Folgràit un hatt auzgemacht ke dar Isacco Corradi, pürgarmaistar vo Lavròu, bart soinn dar naüge Vorsìtzar von Toalkamòu in platz vodar Nicoletta Carbonari boden hatt vürgetrakk vor simm djar. Dar Isacco Corradi hatt âgiheft soi arbat atz 5 von herbestamânat - tage boma hatt gedénkht un gevairt di 50 djar vodar Autonomi vodar Sèlbartgerédjart Provintz vo Tria. Vor di arbat vor di djar boda bartn khemmen hattar sa giredet von dienst vor di laüt boma mocht haltn un stercharn attà ünarnar hoachebene, vodar arbat zo traga vür pittn toalkamòundar boda soinn nâmp üs un vo vil àndre prodjèkhte vor alle di laüt un alle di lentar vodar zimbar hoachebene.

R.P.

